

S Y K E

10.10.2018

UTBILDNINGSPROGRAM FÖR ORDNANDE AV AVLOPPSVATTENRÅDGIVNING I GLESBYGDEN ÅR 2019

A) ALLMÄNT

Bakgrund

Statsunderstöd delas ut för ordnande av riksomfattande avloppsvattenrådgivning år 2019. I rådgivningsarbetet iaktas de principer som behandlas i den allmänna planen för 2019, utarbetad av Finlands miljöcentral (SYKE). I utbildningen deltar troligen rådgivare som fått utbildning tidigare år, men också nya personer. De organisationer som får understöd ska ansvara för att de nya rådgivarna utbildas i enlighet med det som tas upp i detta utbildningsprogram. De avloppsvattenrådgivare som utbildats tidigare ska ta del av en regional studiehelhet när de börjar arbeta inom en ny region.

Målet med utbildningen är att garantera enhetlig och korrekt information och att rådgivningen håller hög nivå i hela landet. Rådgivningen ska vara opartisk och grunda sig på fakta, och rådgivarna ska förhålla sig neutralt till olika tekniska lösningar.

Utbildningen är indelad i tre delar:

Del 1: Riksomfattande del

Del 2: Regional del

Del 3: Praktik i anslutning till fastighetsspecifik rådgivning

Till utbildningsprogrammet bifogas mallar för projektrapporteringen.

Målgrupp

Utbildningen är avsedd för avloppsvattenrådgivare och ansvariga personer i organisationer som ordnar rådgivning. Delarna 1 och 2 är avsedda för rådgivare som enbart tillhandahåller allmän rådgivning. Personer som ger råd till enskilda fastigheter ska avlägga delarna 1, 2 och 3.

Studiemetoder

Studierna organiseras huvudsakligen av den organisation som beviljas understöd. Utbildningen kan t.ex. hållas av den person som är ansvarig för dessa frågor vid organisationen, om han eller hon har arbetat med och har tillräckliga kunskaper i frågor som rör behandlingen av avloppsvatten i glesbygden. Det är också möjligt att köpa utbildningstjänsten genom att anlita en person som har tillräcklig kompetens på området.

Studierna för del 1 kan också genomföras i form av en tvådagarsutbildning inom miljöförvaltningen våren 2019. Deltagarna kan antingen närvara vid utbildningen i Helsingfors eller följa den via fjärruppkoppling.

Kunskapsnivå som krävs

Det förutsätts att avloppsvattenrådgivarna kan svara på de frågor som ställs om behandlingen av avloppsvattnet på enskilda fastigheter t.ex. när det gäller lagstiftningen, olika reningsmetoder och lämpliga system för behandling av avloppsvatten vid fastigheten i fråga. Det räcker inte att rådgivaren lär sig färdiga svar, utan det är viktigt att kunna förstå sambandet mellan orsak och verkan och kunna motivera olika synpunkter. Målet med en effektiviserad behandling av avloppsvattnet är att förebygga miljöförstörelse, övergödning av vattendrag och skadliga hälsoeffekter, och det är därför viktigt att förstå bakgrunden till dessa. Avloppsvattnet ska inte renas för lagstiftningens skull, utan med omtanke om miljön. Om en person i ett rådgivningsprojekt har som uppgift att i första hand

SYKE

10.10.2018

väcka intresset hos allmänheten, krävs inte så djupa vetenskapliga bakgrundskunskaper. Rådgivarens roll är då att motivera och inspirera allmänheten att sätta avloppssystemen i skick och att hänvisa invånarna vidare till en rådgivare som ger fastighetsspecifik information eller en planerare.

Utöver de riksomfattande riktlinjerna ska rådgivarna ha tillräcklig kännedom om de kommunala föreskrifter som rör verksamheten för att kunna ge aktuell information om bl.a. avloppsinstallationsplaner och eventuella regionala krav på behandlingen av avloppsvatten. God regional kännedom är speciellt viktigt när det är fråga om fastighetsspecifik rådgivning.

Rådgivare som ger fastighetsspecifik rådgivning bör kunna ta ställning till om det befintliga systemet för behandling av avloppsvatten är tillräckligt eller inte, och utgående från det vid behov ge förslag på olika alternativ för att ärendet ska kunna hanteras på lämpligt sätt och nödvändiga åtgärder vidtas. Planeringskompetens är till fördel, men rådgivaren behöver inte känna till hur avloppsvattensystem är planerade rent tekniskt. Det utarbetas inte några planer under rådgivningsbesöken, utan fastighetsägaren hänvisas till sakkunniga planerare och byggare som kan genomföra reparations- och effektiviseringsåtgärderna.

Under rådgivningsbesöken ska det inte heller tas några jordmånsprover eller göras andra noggrannare undersökningar. Praktiken i anslutning till den fastighetsspecifika rådgivningen är viktig också med tanke på kundservicen, speciellt om personen inte har erfarenhet av rådgivning från tidigare.

Ämnen som behandlas samt material

Målet är att rådgivarna ska behärska det innehåll som beskrivs nedan i den omfattning som krävs med tanke på rådgivningen (kunskapsnivå som krävs).

Utbildningsmaterial läggs ut på internet (www.ymparisto.fi/hajajatevesi > Syventävää tietoa > Neuvontajärjestöjen materiaali). De material som hänför sig till del 2 fås från respektive kommun. Flera av de broschyrer som hör till del 3 finns också i tryckt version.

B) STUDIERNAS INNEHÅLL

DEL 1

Riksomfattande del – lagstiftning samt tekniska lösningar för avloppsvattenrening på fastigheterna, inkl. bedömning av lösningarna

Ämnen som behandlas:

- Lagstiftning om fastigheters vattenförsörjning och avlopp
- Behörig myndighet, diskretionära beslut och kriterier för behandling
  - avstånd
  - måttlighet
  - betydande om avloppsvattenmängden är liten
- Grundvattenbildning och grundvattenskydd, brunnar
- Klassificering av grundvattenområden
- Avloppsvattnets mängd och kvalitet, metoder för att minska belastningen
- Korrekta sätt att använda spillvattenavlopp
- Alternativ till vattenklosett samt duplikatsystem, lämplighet med tanke på glesbygds- och fritidsboende

- Slamavskiljare och deras skick
- Markbehandling av avloppsvatten i glesbygdsområden
- Minireningsverk
- Identifiering av de vanligaste systemen för behandling av avloppsvatten och bedömning av hur systemen fungerar i samband med fastighetsbesök
- Lösningar för fritidsbostäder
- Behandling av hushållspillvatten på husdjurslägenheter
- Allmän information om vattenandelslag och bildandet av sådana
- Allmän information om anslutningsskyldighet till vattentjänstverkets spillvattenavlopp
- Information om rådgivningen, publika evenemang
- Arbetarskydd i samband med rådgivningsbesök på enskilda fastigheter
- God praxis inom avloppsvattenrådgivningen

DEL 2

Regional del

Rådgivningsorganisationerna kan genomföra den regionala delen t.ex. genom att ordna en tillställning med kommunens miljövårds- och byggnadstillsynsmyndighet. Det lönar sig att samtidigt komma överens om olika frågor som hänför sig till rådgivningen, t.ex. arbetsfördelningen, informationsgången, marknadsföringen och informationen kring rådgivningen samt kontakten under rådgivningsprojektets gång. I samband med att rådgivningen startar ska organisationen införskaffa det kommunala material som behövs.

Ämnen som behandlas:

- Regionala avloppsinstallationsplaner som tjänar glesbygdsområdena
- Kommunala planer på att utveckla vattentjänsterna
- Kommunala miljövårdsföreskrifter
- Kommunernas byggnadsordningar
- Kommunala avfallshanteringsföreskrifter
- Kommunala hälsoskydds-föreskrifter
- Andra riktlinjer och förfaringssätt (avstånd, måttlighet, betydande om avloppsvattenmängden är liten)
- Regionala särdrag, t.ex. skyddsområden, grundvattenområden
- Regional inriktning på den fastighetsspecifika rådgivningen
- Rådgivarna bekantar sig med tillgången på annan service i området, t.ex. planerare och företag som utför analyser av hushålls- och avloppsvatten.

DEL 3

Praktik i anslutning till fastighetsspecifik rådgivning

Ämnen som behandlas:

- Valonias rådgivningsvideo, gemensam visning
- Fältbesök på tre fastigheter som har egna system för behandling av avloppsvatten.
- Praktiska rådgivningsövningar av olika slag enligt SYKE:s anvisningar. De mer erfarna rådgivarna vid organisationerna eller utomstående utbildare handleder rådgivningen så att varje rådgivare får övning i att vara både rådgivare och kund. Samtidigt övar rådgivarna också att fylla i rådgivningsblanketten.

S Y K E

10.10.2018

- Mentorskap: Det rekommenderas att en person som tidigare verkat som avloppsvattenrådgivare följer med de nya rådgivarna på de första fastighetsbesöken.
- Rådgivarna förutsätts behärska det material som delas ut under besöken.

C) RAPPORTERING I ANSLUTNING TILL RÅDGIVNINGEN

Följande anvisningar och mallar har utarbetats som stöd för projektadministrationen och rapporteringen som bidraget förutsätter (anvisningarna och mallarna är på finska):

- Uppgifter som ska samlas in i samband med rådgivningen på enskilda fastigheter
- Innehållsförteckning för projektrapporteringen